

saan suhteellisen korrekti empirinen toteutus ja 4) tietyt kiintoiset tulokset joilla on edellytykset viedä tutkimusta ja keskustelua eteenpäin.

Heikkouksia taas ovat 1) jo mainitun käsitteellistämisen jääminen varsin pahalla tavalla puolitiehen ja siitä seuraava 2) tulosten jääminen osaksi "ilmaan" (ellei sitten luota totuuden koherenssiteoriaan) ja 3) työn kielelliset epätäsmällisyydet (sen sijaan persoonallinen esitystapa ja rohkeatkaan kannanotot eivät minusta ole heikkouksia).

Hällströmin puolustukseksi voidaan sanoa, että hänen tutkimuskohteekseen valitsemansa ilmiökentän perusteellinen ja strikti kartoittaminen operationaalistetavalla tavalla olisi erittäin vaativa tehtävä, jota ei kansainvälisestikään liene tehty, ei ainakaan pohjoismaissa jotka ovat ainoita Suomen kanssa kyllin vertailukelpoisia yhteiskuntia.

Hällströmin työ on siis toki hyväksyttävä lisensointitutkielma. Sen sijaan arvolauseen osalta emmin, kyseessä on rajatapaus. Päädyn esittämään kahdesta harkitsemastani vaihtoehdosta alempaa eli *lubenter approbaturia*.

Perti Hemánus

Lehtinen Hällströmistä

Tultuani määrätyn valtios. kand. *Eric Hällströmin* lisensointityöksi tarkoittaman tutkimuksen "*Mediavalinta poliittisin perustein*" tarkastajaksi esitän lausuntonani seuraavaa.

Tutkimuksen aihetta voidaan pitää jopa hätkähdyttävän mielenkiintoisena, joskin peruskysymyksen (vaikutavatko poliittiset syyt mediavalintoihin) voitaisiin myös katsoa olevan triviaali. Aihe on monitieteinen; kosketuskohtia löytyy tiedotusopin, liiketaloustieteen ja politiikan tutkimukseen. Lähinnä lienevät ruotsalaisen Tomas Lappalaisen tutkimukset. Tutkimuksen kytkentä aikaisempaan tutkimukseen on kuitenkin sangen vähäistä ja pinnallistakin. Liiketaloustieteilijänä saanen myös esittää mielipiteenäni, että tutkimuksen asemointi mediavalinnan liiketaloudellisten mallien (lineaarisen ja heuristisen ohjelmoinnin mallit, simulointimallit sekä erityismallit) suhteen jää lähes olemattomaksi.

Ainakaan minä en pystynyt löytämään työstä selkeää

tehtävänasettelua. Tosin työn "lähtökohdaksi" esitetään melko epäselvästi muotoiltu hypoteesi, jonka tausta ja teoreettinen kytkentä jää vaillinaiseksi. Hypoteesia ja sen taustaa selventävät jossakin määrin kolme "hypoteesiosaa" (nimitys?) sekä sinänsä monipuolinen vaikkakin turhan siteeraava (ks. esim. kappale 1.2.3.1) aiheen ja tehtävän perustelu.

Tutkimuksen teoreettinen osa on heiveröinen muutenkin kuin kytkennöiltään aikaisempaan tutkimukseen. Tästä esimerkeiksi riittänevät sivun 25 "mediavalinnan täydennetty triadinen malli", jossa ei itse mediavalintaa esiinny lainkaan, ja sivun 73 mediapanoksen funktioita kuvaava virtakaavio, jonka johto ja terminologia jää epäselväksi ja jonka virrat vaihtelevat — jopa kesken kulkunsa — laadultaan ja kvantitatiivisuudeltaan.

Aineisto on tutkimuksen vahvoja kohtia. Tekijä on — isänsä avustamana — kerännyt laajan ilmoitusvolyymitilaston viidestä helsinkiläisestä sanomalehdestä vuosilta 1949-1985. Voi tietysti kysyä, mitä sen jälkeen on tapahtunut poliittisen kiinnostuksen ilmeisestikin jatkuvasti laimentuessa.

Tilastotieteen dosentti Antti Kanto antoi lyhyen kirjallisen lausunnon, jossa hän totesi, ettei tilastollista työtä vastaan ole merkittävästi huomautettavaa. Jos näin siis on peruskysymyksissä, niin sitäkin enemmän voi mielestäni kritisoida peruskaavojen esittämisen epämääräisyyttä ja epäloogisuuttakin. Tarkastustilaisuudessa sovitinkin, että tekijä tarkistaa ja eksplikoii muuttujat ja kaavat lopullisiin kirjastokappaleisiin. En pidä tätä ainoastaan hyödyllisenä vaan välttämättömänä.

Jo edellä esitetyn kritiikin jälkeen lienee ymmärrettävää, että työn "tuloksia" ja niiden merkitystä on vaikea arvioida. Erityisen vaikeaksi tämän tekee se, että tutkija lähtee poikkeamia arvioidessaan liikkeelle mainonnan kriteerein perusteltavissa olevista arvoista, joiden perustelevuus on kuitenkin hataraa jo edellä viitattuun tapaan.

Toisaalta työn tulokset ovat melko uskottavia. Kun tekijän poikkeamatarkastelun keskeisenä kohteena on Uusi Suomi, voi jopa kysyä, mitä uutta ja mielenkiintoista esimerkiksi siinä on. Kaikki asioita seuranneethan toki tietävät Uuden Suomen "tekoengitysyrytyksistä" 1970-luvun puolivälin jälkeen.

Johtopäätöskappaleessa tekijä esittää: "Edellisissä luvuissa esiteltyjen tulosten perusteella voimme katsoa hypoteesin tulleen verifioituksi." Kun edellä sanotun lisäksi todetaan, että kysymys on partiaalitarkastuksesta, ainakin sanaa "verifioida" voi tässä yhteydessä pitää kovin voimakkaana. Todettakoon myös, että johtopäätöskappaleessa esitetään varsin kyseenalaisia mietteitä markkinoinnin valvonnasta ja ohjauksesta.

Vielä muutama sana on syytä esittää työn muodollisesta toteutustavasta. Työ on kielellisesti ymmärrettävissä, vaikkakaan se ei ole kielellisesti yksiselitteistä tai kiistatontakaan tekstiä (ks. esim. työn alun toistuvat yhden lauseen kappaleet). Erityisesti kielen ja ajatuksen kombinointitapa tuo usein mieleen vanhan toteamuksen: Epäselvä kieli merkitsee epäselvää ajattelua (ks. esim. sivut 96-110). Lukijan kärsivällisyyttä ja empaattista päättelytaitoa todella koetellaan! Paikoittain käytetyt ilmaisut myös pakottavat lukijan punnitsemaan kirjoittajan tieteellistä yleisnäkemyä (ks. sivun 54 ylälaita ja sivut 158-166).

Olen edellä esittänyt varsin vakavaa kritiikkiä Eric

Hällströmin liseniaattityöksi tarkoittamasta tutkimuksesta. Työn ensimmäisen tarkastuksen jälkeen korjattu versioakaan ei ole minua opinnäytteenä erityisesti vakuuttanut. Työ on kuitenkin suoritettu monitieteisenä vaikealla alueella ja siinä on hyvää yritystä sekä jossain määrin keskustelun arvoisia näyttöjäkin. Kun vielä olen pyrkinyt keskusteluihin varmentamaan käsityksiäni minulle osittain vieraalla alueella tehdyn tutkimuksen arvioinnista, päädyn esittämään tutkimuksen hyväksymistä liseniaattityönä ja empien ehdottamaan siitä arvostan *lubenter approbatur*.

Uolevi Lehtinen

Numeron kirjoittajia

Pirkkoliisa Ahponen, fil.lis., Joensuun yliopisto
 Jari Ehrnrooth, fil.lis., Helsingin yliopisto
 Harri Erämetsä, VTL, Suomen Gallup, Helsinki
 Ritva-Sini Härkönen, kasvatustiet.lis., Helsinki
 Martti Julkunen, FT, Turun yliopiston täydennys-
 koulutuskeskus
 Pertti Julkunen, YTK, tutkija, Tampereen yliopisto
 Pauli Juusela, YTK, toimittaja, Kotisjoki
 Juha Koivisto, YTK, tutkija, Tampereen yliopisto
 Tarmo Malmberg, YTT, HuK, Tampereen yliopisto
 Tom Moring, VTL, Helsingin yliopisto
 Tiina Rautakorpi, YTK, AV-toimittaja, Espoo
 Reijo Sippola, fil.yo, Tampere
 Pekka Tiinanen, YTK, toimittaja, Hämeenlinna